

Crna Gora
Ministarstvo prosvjete

CENTAR ZA STRUČNO
OBRAZOVANJE

STANDARD ZANIMANJA

SJEKAČ ŠUMA

SADRŽAJ

1.	OPŠTE INFORMACIJE O ZANIMANJU.....	2
2.	TIPIČNI POSLOVI U OKVIRU ZANIMANJA	3
3.	KLJUČNI POSLOVI.....	4
3.1.	GRUPA POSLOVA: ANALIZA, PLANIRANJE I ORGANIZACIJA RADA	4
3.2.	GRUPA POSLOVA: PRIPREMA POSLA I RADNOG MJESTA	5
3.3.	GRUPA POSLOVA: OPERATIVNI POSLOVI	6
3.4.	GRUPA POSLOVA: KOMERCIJALNI POSLOVI	9
3.5.	GRUPA POSLOVA: ADMINISTRATIVNI POSLOVI.....	10
3.6.	GRUPA POSLOVA: POSLOVI RUKOVOĐENJA.....	10
3.7.	GRUPA POSLOVA: NADZOR RADA	10
3.8.	GRUPA POSLOVA: OBEZBJEĐIVANJE KVALITETA	11
3.9.	GRUPA POSLOVA: ODRŽAVANJE I POPRAVKE.....	12
3.10.	GRUPA POSLOVA: KOMUNIKACIJA	13
3.11.	GRUPA POSLOVA: OČUVANJE ZDRAVLJA I OKOLINE.....	15
4.	OSTALE INFORMACIJE O ZANIMANJU.....	18
5.	REFERENTNI PODACI.....	19

Napomena:

Svi izrazi koji se u ovom dokumentu koriste u muškom rodu, obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.

1. OPŠTE INFORMACIJE O ZANIMANJU

NAZIV ZANIMANJA: SJEKAČ ŠUMA

NIVO: II

OPIS ZANIMANJA:

Sjekač šuma vrši sječu i obaranje stabala u šumi ili na drugom području, vodeći računa o bezbjednosnim i zakonskim propisima. Izrađuje drvene sortimente, uz primjenu standard za drvo, u cilju dobijanja što boljeg kvaliteta drvnog sortimenta. Vršiti uspostavljanje šumskog reda, u skladu sa propisanim normama.

KOMPETENCIJE

Sjekač šuma:

- Organizuje sopstveni rad za obavljanje pripremnih i pomoćnih poslova sječe stabala
- Priprema osnovne resurse i radon mjesto za obavljanje pripremnih i pomoćnih poslova sječe stabala
- Vršiti sječu i obaranje stabala
- Vršiti izradu drvnih sortimenata
- Vršiti uspostavljanje šumskog reda
- Vršiti obračun troškova izvršenog posla
- Izrađuje osnovnuradnu dokumentaciju
- Obezbeđuje kvalitet sopstvenog rada
- Vršiti osnovno održavanje alata, opreme i uređaja za rad
- Obavlja komunikaciju sa nadređenima, saradnicima i naručiocima posla
- Obavlja komunikaciju sa korisnicima šuma i šumskih proizvoda
- Sprovodi postupke i mjere za zaštitu na radu, zaštitu okoline i očuvanje zdravlja

2. TIPIČNI POSLOVI U OKVIRU ZANIMANJA

Grupe poslova	Ključni poslovi
Analiza, planiranje i organizacija rada	- Organizovanje sopstvenog rada za obavljanje pripremnih i pomoćnih poslova sječe stabala
Priprema posla i radnog mjesta	- Pripremanje osnovnih resursa i radnog mjesta za obavljanje pripremnih i pomoćnih poslova sječe stabala
Operativni poslovi	<ul style="list-style-type: none"> - Sječa i obaranje stabala - Izrada drvnih sortimenata - Uspostavljanje šumskog reda
Komercijalni poslovi	- Obračun troškova izvršenog posla
Administrativni poslovi	- Izrada osnovne radne dokumentacije
Poslovi rukovođenja	- Nema poslova rukovođenja
Nadzor rada	- Nema poslova nadzora rada
Obezbeđivanje kvaliteta	- Obezbeđivanje kvaliteta sopstvenog rada
Održavanje i popravke	- Osnovno održavanje alata, opreme i uređaja za rad
Komunikacija	<ul style="list-style-type: none"> - Obavljanje komunikacije sa nadređenima, saradnicima i naručiocima posla - Obavljanje komunikacije sa korisnicima šuma
Očuvanje zdravlja i okoline	<ul style="list-style-type: none"> - Sprovođenje postupaka i mjera za zaštitu na radu - Sprovođenje postupaka i mjera za zaštitu okoline - Sprovođenje postupaka i mjera za očuvanje zdravlja

3. KLJUČNI POSLOVI

3.1. GRUPA POSLOVA: ANALIZA, PLANIRANJE I ORGANIZACIJA RADA

3.1.1. Ključni posao: Organizovanje sopstvenog rada za obavljanje pripremnih i pomoćnih poslova sječe stabala

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Sjekač šuma:

- Preuzima radni nalog od naručioca posla
- Procjenjuje vrijeme i **resurse** za realizaciju radnih zadataka
Resursi: materijal, oprema, alat i zaštitna sredstva
- Upoznaje se sa uslovima za rad na mjestu obavljanja radnog zadatka

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Materijal, oprema, alat, zaštitna sredstva
- Osnove organizacije rada

3.2. GRUPA POSLOVA: PRIPREMA POSLA I RADNOG MJESTA

3.2.1. Ključni posao: Pripremanje osnovnih resursa i radnog mjesta za obavljanje pripremnih i pomoćnih poslova sječe stabala

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Sjekač šuma:

- Priprema **zaštitna sredstva i opremu** za realizaciju radnog zadatka, u skladu sa radnim uslovima i načinom rada

Zaštitna sredstva i oprema: zaštitna obuća, zaštitna odjeća, zaštitne rukavice, šljem, štitnik za oči i lice, naočare, antifon slušalice za uši i dr., u skladu sa važećim propisima o zaštiti na radu

- Priprema **materijal, alat i mehanizaciju**, u skladu sa radnim zadatkom, tehničkom dokumentacijom i tehničkom regulativom

Materijal: goriva i maziva za mašine i dr.

Alat: sjekira, noževi, makaze, ručne testere, klinovi, malj, prečnica, doznačni čekić, mjerna traka, ašov, lopata, krampa, grabulje, vile, gribor, kosijer, makaze za orezivanje, makaze za živu ogradu, makaze za grane i dr.

Mehanizacija: motorne i električne testere

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Zaštitna sredstva potrebna za obavljanje poslova na siguran i bezbjedan način
- Materijal, alati i mehanizacija potrebna za poslove sječe šuma

3.3. GRUPA POSLOVA: OPERATIVNI POSLOVI

3.3.1. Ključni posao: Sječa i obaranje stabala

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Sjekačšuma:

- Identifikuje doznačena stable predviđena za sječu, prema random zadatku
- Vršiti podjelu sjecišta na radna polja/sjekačke pruge
- Preduzima **radnje** za obezbjeđenje sigurnosti i zaštite za sebe i saradnike, tokom obavljanja sječe
Radnje: korišćenje zaštitne opreme, obezbjeđenje terena u skladu sa planiranim pravcem obaranja stabla, provjera ispravnosti alata i mašina
- Određuje smjer obaranja stabla u odnosu na nagib i strukturu terena, strukturu i debljinu stabla
- Određuje smjer odstupanja u odnosu na nagib i strukturu terena, strukturu i debljinu stabla
- Vršiti neophodno čišćenje uže okoline stabla, radi lakšeg pristupa i odstupanja prilikom obaranja stabla
- Vršiti formiranje prizemnog dijela stabla - keglovanje
- Vršiti podsijecanje stabla, u skladu sa utvrđenim smjerom obaranja, u cilju očuvanja bezbjednosti na radu
- Vršiti definitivno prerezivanje stabla, u skladu sa definisanim smjerom obaranja određenim podsijekom
- Vršiti odsijecanje brade i kresanje grana, radi lakšeg izvlačenja i transporta stabla

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Pravila u postupku sječe stabala
- Postupak sječe i obaranja stabla
- Standardi za oblo tehničko i prostorno drvo

3.3.2. Ključni posao: Izrada drvnih sortimenata

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Sjekač šuma:

- Vršiti potkresivanje grana na oborenim stablima, radi osposobljavanja sortimenta za lakšu dalju manipulaciju
- Vršiti krojenje i prerezivanje tehničkog obloga i prostornog drveta, poštujući standard za drvo, u cilju dobijanja većeg kvaliteta sortimenta
- Vršiti cijepanje prostornog drveta, poštujući standard za drvo, u cilju dobijanja većeg kvaliteta sortimenta
- Vršiti izradu kosnika i slaganje prostornog drveta po odgovarajućim prečnicima i namjeni
- Vršiti mjerenje izrađenih sortimenata, u cilju utvrđivanja zapremine drveta i sopstvenog učinka, na osnovu važećih normi sječe i izrade stabala

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Postupak sječe stabala i izrade drvnih sortimenata
- Standardi za oblo tehničko i prostorno drvo
- Mjerenje drvene zapremine

3.3.3. Ključni posao: Uspostavljanje šumskog reda

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Sjekač šuma:

- Vršiti prerezivanje/skraćivanje dužih grana i prerezivanje/skraćivanje vršnog dijela stabla
- Vršiti slaganje granja i vršnog dijela stabla u odgovarajuće gromade propisane pravilnikom o uspostavi šumskog reda
- Vršiti koranje panjeva posječenih stabala, u cilju zaštite od štetočina
- Preduzima neophodne mjere zaštite živih/dubećih stabala radi smanjenja eventualnih šteta pri izvlačenju drvnih sortimenata
- Vršiti finalno čišćenje terena od otpada, u skladu sa pravilnikom o uspostavi šumskog reda

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Uspostava šumskog reda
- Pravilnik o uspostavi šumskog reda

3.4. GRUPA POSLOVA: KOMERCIJALNI POSLOVI

3.4.1. Ključni posao: Obračun troškova izvršenog posla

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Sjekač šume:

- Izrađuje specifikaciju materijala, opreme i uređaja potrebnih za realizaciju radnog zadatka
- Izrađuje specifikaciju zaštitnih sredstava i opreme potrebnih za realizaciju radnog zadatka
- Vršiti obračun pruženih usluga prema utvrđenom cjenovniku ili uputstvima nadređenog

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Način izrade specifikacija materijala, opreme i uređaja potrebnih za realizaciju radnog zadatka
- Način izrade specifikacija zaštitnih sredstava i opreme potrebnih za realizaciju radnog zadatka
- Obračun pruženih usluga

3.5. GRUPA POSLOVA: ADMINISTRATIVNI POSLOVI

3.5.1. Ključni posao: Izrada osnovne radne dokumentacije

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla
Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Sjekač šuma: <ul style="list-style-type: none">- Vodi osnovnu evidenciju o utrošku materijala za realizaciju radnog zadatka- Vodi osnovnu evidenciju o realizovanim aktivnostima
Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla
<ul style="list-style-type: none">- Način vođenja osnovne evidencije

3.6. GRUPA POSLOVA: POSLOVI RUKOVOĐENJA

- Nema poslova rukovođenja

3.7. GRUPA POSLOVA: NADZOR RADA

- Nema poslova nadzora rada

3.8. GRUPA POSLOVA: OBEZBJEĐIVANJE KVALITETA

3.8.1. Ključni posao: Obezbjedivanje kvaliteta sopstvenog rada

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Sjekač šuma:

- Primjenjuje zakonske i tehničke propise i standarde kvaliteta pri realizaciji radnog zadatka
- Koristi uređaje, alat i opremu, u skladu sa uputstvima proizvođača
- Obavlja završnu kontrolu kvaliteta realizacije radnog zadatka

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Karakteristike alata, opreme i uređaja
- Način rukovanja alatom, opremom i uređajima, u skladu sa preporukama proizvođača
- Tehnički propisi i standardi kvaliteta u šumarstvu

3.9. GRUPA POSLOVA: ODRŽAVANJE I POPRAVKE

3.9.1. Ključni posao: Osnovno održavanje alata, opreme i uređaja za rad

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Sjekač šuma:

- Pravilno odlaže alat, opremu i uređaje nakon upotrebe
- Vršiti redovno servisiranje alata, opreme i uređaja, u skladu sa uputstvima proizvođača
- Vršiti prijavu kvarova alata, opreme i uređaja nadležnoj službi održavanja, u skladu sa propisanom procedurom

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Alati, oprema i uređaji za rad (osnovne karakteristike)
- Pravilno korišćenje alata, opreme i uređaja
- Način odlaganja alata, opreme i uređaja

3.10. GRUPA POSLOVA: KOMUNIKACIJA

3.10.1. Ključni posao: Obavljanje komunikacije sa nadređenima, saradnicima i naručiocima posla

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Sjekač šuma:

- Obavlja komunikaciju sa nadređenima i saradnicima telefonom, u pisanoj formi, elektronskom poštom ili lično, koristeći pravila poslovne komunikacije
- Obavlja komunikaciju sa naručiocima posla telefonom, u pisanoj formi, elektronskom poštom ili lično, koristeći pravila poslovne komunikacije

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Poslovna komunikacija
- Upotreba stručne terminologije
- Upotreba informaciono-komunikacione tehnologije

3.10.2. Ključni posao: Obavljanje komunikacije sa korisnicima šuma**Aktivnosti za realizaciju ključnog posla****Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Sjekač šuma:**

- Upoznaje korisnike šume sa obavezom uspostavljanja šumskog reda i poštovanjem pravila ponašanja na šumskim područjima, u skladu sa Zakonom o šumama i podzakonskim aktima
- Upoznaje korisnike šume sa mogućim prijetnjama po bezbjednost ljudi tokom boravka na šumskim područjima
- Informiše korisnike šume o procedurama zaštite zdravlja tokom boravka na šumskim područjima
- Učestvuje u promotivnim aktivnostima informisanja stanovništva o važnosti očuvanja šumske biogeocenoze i šumskih dobara za zdravlje i opstanak života

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Poslovna komunikacija
- Upotreba stručne terminologije
- Upotreba informaciono-komunikacione tehnologije

3.11. GRUPA POSLOVA: OČUVANJE ZDRAVLJA I OKOLINE

3.11.1. Ključni posao: Sprovođenje postupaka i mjera za zaštitu na radu

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Sjekač šuma:

- Provjerava ispravnost alata, opreme, mehanizacije i zaštitnih sredstava i opreme, prema utvrđenoj proceduri i uputstvima proizvođača
- Koristi zaštitna sredstva i opremu pri radu, u skladu sa standardima i uputstvima proizvođača
- Organizuje izvođenje poslova u skladu sa propisima, tako da ne ugrožava sebe i saradnike
- Vršiti bezbjednosnu provjeru stanja na terenu na kojem se obavlja posao

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Zaštita na radu
- Zaštitna sredstva i oprema
- Sigurnosne procedure prilikom izvođenja radova
- Opasnosti usljed nepravilnog korišćenja zaštitnih sredstava prilikom izvođenja radova

3.11.2. Ključni posao: Sprovođenje postupaka i mjera za zaštitu okoline

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Sjekač šuma:

- Izvodi radove efikasno, bez nepotrebnog utroška materijala i ugrožavanja okoline
- Sortira i odlaže otpad na odgovarajući način, u skladu sa propisima o zaštiti životne sredine
- Sprovodi **preventivne mjere** bezbjednosti u odnosu na **potencijalne uzroke požara**

Preventivne mjere: uspostava šumskog reda, informisanje javnosti o zabrani nepropisnog odlaganja otpada i paljenja vatre na mjestima koja nisu za to predviđena, osmatranje terena u vrijeme povećane opasnosti od požara i dr.

Potencijalni uzroci požara: neadekvatno odložen otpad, nekontrolisano paljenje vatre na privatnim posjedima, nepropisno uspostavljen šumski red i dr.

- Obezbeđuje da radno mjesto bude čisto i uredno do finalizacije posla

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Značaj zaštite životne sredine
- Ekološki standardi za odlaganje otpadnog materijala

3.11.3. Ključni posao: Sprovođenje postupaka i mjera za očuvanje zdravlja**Aktivnosti za realizaciju ključnog posla****Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Sjekač šuma:**

- Učestvuje u pružanju prve pomoći povrijeđenom saradniku, u skladu sa propisanom procedurom
 - Pruža prvu pomoć saradniku u slučaju udara groma, pada, **povreda zadobijenih od životinja**, u skladu sa propisanom procedurom
- Povrede zadobijene od životinja:** ujedi i ugrizi zmije, insekata, divljači i dr.
- Učestvuje u evakuaciji i spašavanju saradnika u slučaju opšte opasnosti, u skladu sa propisanom procedurom

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Osnove pružanja prve pomoći
- Način pružanja prve pomoći u slučaju udara groma, pada, povreda zadobijenih od životinja
- Procedure za pružanje prve pomoći
- Procedure za postupanje u slučaju opšte opasnosti

4. OSTALE INFORMACIJE O ZANIMANJU

Sektor i podsektor prema NOK-u	Sektor: Poljoprivreda, prehrana i veterina Podsektor: Šumarstvo
Šifra i naziv zanimanja ili grupe zanimanja prema SKZ/ISCO-u	6210 - Zanimanja u šumarstvu i srodna
Tipično radno okruženje i uslovi rada	Sjekač šuma najveći dio svojega rada obavlja u šumi, na otvorenom, u prirodi, u zdravim ali fizički nekomformnim i napornim uslovima. Da bi došao do mjesta gdje se poslovi obavljaju, mora putovati terenskim vozilima, pa i pješaćiti na većim udaljenostima i po neoznačenim predjelima. Izložen je opasnostima od težih povreda, naročito tokom sječe, izvoza i krojenja drvnih sortimenata, od divljih životinja i vremenskih nepogoda, a posebno veliku odgovornost ima za sigurnost drugih radnika koji obavljaju šumske radove.
Srodna zanimanja	Operater iskorišćavanja šuma Tehničar iskorišćavanja i planiranja gazdovanja šumama
Ostale informacije	

5. REFERENTNI PODACI

Naziv dokumenta: Standard zanimanja Sjekač šuma

Kod dokumenta: SZ-080320-SJŠU

Datum usvajanja dokumenta: 15. april 2020. godine

Sjednica nadležnog Savjeta na kojoj je dokument usvojen: IV sjednica Savjeta za kvalifikacije

Radna grupa za izradu dokumenta:

1. Dragan Terzić, diplomirani inženjer šumarstva, pomoćnik direktora u sektoru gazdovanja šumama, Uprava za šume Crne Gore
2. Rajko Knežević, diplomirani inženjer šumarstva, savjetnik II doznačar, Uprava za šume Crne Gore
3. Stanko Mrdak, šumarski tehničar, samostalni referent, Uprava za šume Crne Gore
4. Tomo Zečević, šumarski tehničar, šumar-lugar, Uprava za šume Crne Gore
5. Predrag Kastatović, diplomirani inženjer šumarstva, profesor stručnih predmeta iz oblasti šumarstva, SSŠ "Vukadin Vukadinović" Berane

Koordinator:

Vjera Mitrović-Radošević, diplomirani psiholog, samostalni savjetnik I u Odjeljenju za istraživanje i razvoj kvalifikacija, Centar za stručno obrazovanje

Ostale informacije:

Lektura: Magdalena Jovanović, samostalni savjetnik I za odnose sa javnošću, organizaciju događaja i lektorisanje, JU Centar za stručno obrazovanje

Dizajn i tehnička obrada: Danilo Gogić, savjetnik I – administrator, JU Centar za stručno obrazovanje

Dokument je rađen u okviru IPA Projekta „Razvoj kvalifikacija stručnog obrazovanja u skladu sa potrebama tržišta rada”